

Polityka St. Zjednoczonych — oparta na mitach

WASZYNGTON PAP. W ramach toczącej się kampanii wyborczej w Stanach Zjednoczonych, zabrali głos trzej wybitni eksperci i działacze polityczni Partii Demokratycznej: były ambasador USA w ZSRR, Averell Harriman, były minister obrony USA w administracji prezydenta Johnsona, Clark Clifford oraz profesor Marshal Shulmann, specjalny doradca prezydenta Jimmy Cartera.

WYSTĄPIENIE trzech polityków demokratycznych dotyczy najważniejszych aspektów polityki zagranicznej przyszłej administracji: ograniczenia zbrojeni i stosunków radziecko-amerykańskich. Ma ono charakter

ter apelu skierowanego do kierownictw obu partii — Demokratycznej i Republikańskiej, — buńczucznych przemówień prezydenta Reagana oraz stałego przedstawiciela USA w ONZ, ambasador J. Kirkpatrick, autorzy apelu wyrażają przekonanie, iż polityka bezpieczeństwa Stanów Zjednoczonych oparta została na mitach, iluzjach i fałszywych ocenach sytuacji. Piszą oni, iż brak dialogu rozbrojeniowego wzmaga niebezpieczeństwo popelnienia katastrofalnych omyłek i dokonania fałszywych ocen intencji i zamiarów strony przeciwnej, w wypadku wzrostu napięcia i pojawienia się sytuacji kryzysowej.

Nawiązując do zakończonej niedawno konwencji Partii Republikańskiej, — buńczucznych przemówień prezydenta Reagana oraz stałego przedstawiciela USA w ONZ, ambasador J. Kirkpatrick, autorzy apelu wyrażają przekonanie, iż polityka bezpieczeństwa Stanów Zjednoczonych oparta została na mitach, iluzjach i fałszywych ocenach sytuacji. Piszą oni, iż brak dialogu rozbrojeniowego wzmaga niebezpieczeństwo popelnienia katastrofalnych omyłek i dokonania fałszywych ocen intencji i zamiarów strony przeciwnej, w wypadku wzrostu napięcia i pojawienia się sytuacji kryzysowej.

AUTORZY apelu konstatują rosnący brak zaufania wśród zachodnioeuropejskich sojuszników USA do kierownictwa politycznego Stanów Zjednoczonych. Wyrażając poglądy, iż rozpełniony obecnie wysięg zbrojeni przybliżył obu mocarstwom do sytuacji grożącej wybuchem konfliktu, autorzy apelu zwracają również uwagę, iż nowe systemy obrony coraz bardziej utrudniają zawieranie porozumień rozbrojeniowych.

K 8 stron Kurier Szczeciński

WTOREK, 4 WRZEŚNIA 1984 ROKU
Nr 175 (12 058) Rok założenia 1945 Nakład: 87 000 egz. Cena 5 zł

Eksplozja bomby w Montrealu

NOWY JORK PAP. Na centralnym dworcu kolejowym w Montrealu eksplodowała wczoraj bomba, uśmiercając trzy osoby, a 25 raniąc. Władze kolejowe oznajmiły, że kilka dni temu otrzymały anonimowy list, zawierający m. in. pogróżki wobec papieża Jana Pawła II, który ma złożyć wizytę w Kanadzie w przyszłym tygodniu.

Niepokoje w RPA

LONDYN PAP. Agencja Reutera donosi o nowych niepokojach w Republice Południowej Afryki. W Sharpeville i po bliższych miejscowościach doszło wczoraj do burzliwych wystąpień Afrykanów przeciwko rasistowskiej polityce eksploatacji rdzennej ludności RPA. W starciach z siłami bezpieczeństwa zginęło 14 osób.

Grzywna za karmienie bezdomnego kota

WASZYNGTON PAP. W Houston zaproponowano projekt normy prawnej przewidującej grzywnę w wysokości 200 dolarów dla wszystkich, którzy dokarmiają bezdomnych kotów i psy. Władze miasta mają nadzieję, że wprowadzenie go w życie zredukują znacznie coraz większą populację bezdomnych zwierząt walczących się po ulicach. Projekt spotkał się z rzeczą jasną z protestem ze strony miejscowego stowarzyszenia ochrony zwierząt, które uznało go za niehumaniarny.

„Gdzie są zdjęcia z tamtych lat?”

Odpowiedź z Anglii

NASZE LOSY — POLSKIE LOSY... Zainicjowana w 39 rocznicę wyzwolenia Szczecina redakcyjna akcja „Gdzie są zdjęcia z tamtych lat?” spokoiła się z dużym oddźwiękiem ze strony Czytelników — szczecinian, którzy pojawili się w naszym mieście już po wyzwoleniu. Do redakcji wpływały nie tylko listy (i zdjęcia) których autorami są szczecińscy pionierzy. Wiele przesyłek pochodzi już od drugiego pokolenia polskich rodzin zamieszkających w Szczecinie. Są to zdjęcia i opisy utrwalonych na taśmie filmowej sytuacji, znalezione w rodzinnych albumach i albumach przez tych, których urodzili się w naszym mieście w kilka lat po jego wyzwoleniu.

Ostatnio otrzymaliśmy list z Wielkiej Brytanii (a konkretnie z Dorby). Jego autorka odnalazła się na zdjęciu przedstawiającym chór Szczecińskich Zakładów Przemysłu Piekarniczego. Pani J. Nakielska pisze m. in.:

„JAKŻE miła niespodziankę otrzymałam od siostry ze Szczecina! Jest nią „Kurier Szczeciński” z dnia 22, 23, 24. 06 w br. Umieszczone są w nim zdjęcia sprzed 30 lat. Pracowałam wówczas w Szczecińskich Zakładach Przemysłu Piekarniczego. Jestem właśnie na tym zdjęciu. Trudno mi rozpoznać wszystkie twarze, ale parę osób mogę rozpoznać. P. Brzozowska, Tomcia, Romka. Przypomniały mi się różne (Dokończenie na str. 8)

Bez obaw przed sezonem jesienno-zimowym

Stan polskiej energetyki

OD DWÓCH LAT polska energetyka znajduje się w normalnym, zdrowym stanie. Nie notuje wycieńczeń, przestała alarmować stopniami zasilania, mamy powolny przyrost mocy... W zasadzie nie byłoby o czym pisać, skoro i chłopskie, filozoficzne nieco skwitowanie sprawy „grunt to prad” jest jak najbardziej aktualne.

(Dokończenie na str. 5)

Służbowo w... domach publicznych

LONDYN PAP. Dwóch deputowanych do stanowego Zgromadzenia Ustawodawczego Nowej Południowej Walii (Australia) odbyło po drodze po domach publicznych w kilku państwach w celu zapoznania się z metodami walki z procederem prostytucji. Pat Rigan i Peter Collins odwiedzili domy schadzki w Hongkongu, RBN, w Brytanii i Holandii, narażając się na przytyki australijskiej prasy rozpisującej się o „kulankach, nyszkowaniu po burdelach i rundach po dzielnicach uciechy”. Deputowani, będący członkami komisji rozważającej wprowadzenie w Nowej Południowej Walii jakiejś formy zalegalizowanej prostytucji zapewniają, że należycie wykorzystali pieniądze po datkach.

Wystartuje z człowiekiem na pokładzie

Rakieta kosmiczna „domowej produkcji”

NOWY JORK PAP. Na lotnisku w Freemont (stan Kalifornia) prze prowadzona pierwszą próbę rakiety kosmicznej „domowej produkcji”. Dziewięćmetrowej długości rakieta o średnicy 61 centymetrów w ciągu minuty wyrzuciła strumień jaskrawego żółtego płomienia i kłęby dymu „Domową rakieta” zbudował 66-letni Robert Troix, emerytowany inżynier marynarki wojennej USA, który brał udział w realizacji programu konstruowania rakiet „Polaris”. Powiedział on, że przeprowadzona próba zakończyła się pełnym powodzeniem. Rakieta rozwinięła siłę ciągu 1800 kg.

R. Troix poinformował dziennikarzy, iż na realizację projektu wydał 600 tys. dolarów, z czego połowę otrzymał od entuzjastów lotów kosmicznych. Jadąc do ostatniej próby przed wystartowaniem rakiety z człowiekiem na pokładzie w kosmos potrzeba mu będzie jeszcze milion dolarów. Wypytowano kandydatów pierwszego „prywatnego kosmonauty”. Chce nim zostać 26-letni Phil Peters, który — jak się zakłada — odbedzie lot orbitalny, podobny do przelotu Alena Shepharda z 5 maja 1961 roku.

„Discovery” — lot z problemami

NOWY JORK PAP. Załoga wahadłowca „Discovery” nadal ma trudności z usunięciem wielkiego sopla lodu, który powstał na zewnątrz tego pojazdu kosmicznego i zablokował urządzenie sanitarne toalety.

FOLKLOR odgrywa dużą rolę w kolekcjach radzieckich projektantów mody. Oto jedna z propozycji Aschabadzkiego Domu Mody, prezentowana niedawno w Poznaniu, z kolekcji inspirowanej turkmeńska sztuką ludową. Suknie wykonano z jedwabiu naturalnego ręcznie malowanego.

CAF — Staszczyn

Na wokandzie

Proces o zabójstwo 7-letniej dziewczynki

PRZED Sądem Wojewódzkim w Szczecinie trwa proces 26-letniego Ryszarda S., oskarżonego o popelnienie wyjątkowo bestialskiego mordu na 7-letniej dziewczynce. Wraz z nim na ławie oskarżonych zasiada 31-letnia Teresa M., na której ciąży zarzut udzielenia pomocy Ryszardowi S. w dokonaniu zbrodni.

(Dokończenie na str. 8)

W Galerii „EL”

GALERIA „EL” — centrum sztuki w Elblągu — słynie w kraju ze swoich znakomitych ekspozycji. Już od przeszło dwudziestu lat prezentuje się tu wiele ciekawych osiągnięć plastycznych, jakie dokonują się w polskiej sztuce współczesnej. W zabytkowych XIII-wiecznych wnętrzach galerii przedstawiono niedawno prace tak wybitnych artystów jak Marian Bogusz, Tadeusz Brzozowski, Kajetan Sosnowski czy Jerzy Tchórzewski. Po dłuższej przerwie spowodowanej remontem galerii, znów odbywają się tu Konfrontacje Plastyczne Polski Północnej. Tegoroczna impreza jest przeglądem prac powstałych w latach 1979—1984. Widz znajdzie tu wszystkie gatunki i dziedziny sztuki — ceramikę, rzeźbę, rysunek, malarstwo, grafiki czy nawet wielopłaszczyznowe kompozycje ze skór artysty ołsztyńskiego — Artura Nienhauera. CAF — St. Kraszewski

Kiedy producenci nas zaskoczą?

Cenowe wątpliwości

JAKO KLIENCI mieliśmy w sierpniu prawo oczekiwać najbardziej przykrych niespodzianek ze strony producentów. Z końcem lipca upływał bowiem termin, do którego decyzją Rady Ministrów wstrzymano podwyżki cen umownych o więcej niż 10 proc. Oczywiście podwyżka mogła być większa, ale tylko na towary, uznane w czasie kryzysu za luksusowe. Tymczasem jednak te obowiązujące dotąd zasady zostały utrzymane w mocy do końca bieżącego roku. Czy mamy się z tego tylko cieszyć i liczyć, że producenci nas już nie zaskoczą nieoczekiwaną podwyżką?

OTOŻ nie byłabym taką optymistką. Rzecz jasna, nikt pod wyżek nie lubi, bo to oznacza chudnięcie portfela, uważanie liczenie każdego grosza i oczekiwanie z utęsknieniem dnia wypłaty. Ale trzeba zdać sobie sprawę, że ciągle rosną ceny za opatrzeniowe, bo rosną koszty produkcji i pozyskania wielu surowców i materiałów, i to często więcej niż o te sakramentalne 10 proc. Co ma wtedy zrobić producent? Koszty ponosi duże, wpływy ma mniejsze, przestaje mu się więc opłacać produkcja pewnych dóbr. Nie może jednak podnieść ceny poza zaczarowaną, administracyjnie ustaloną granicę, choćby miał stokrotnie słuszne kalkulacje.

Z drugiej strony z możliwości podniesienia cen korzystają ci przedsiębiorcy, którzy oprócz chęci zwiększenia zysku nie mają żadnego uzasadnienia, który mogłoby bez większych problemów „przekonać” wzrost cen za opatrzeniowych. Każda z tych postaw szkodzi nam jako klientom, szkodzi reformie i perspektywie poprawy sytuacji rynkowej. A zatem dajcie „zamrożeniu” cen ma też swoją drugą — ciemniejszą stronę.

NACISK różnych grup społecznych, w tym przede wszystkim

kim robotniczych, na utrzymaniu dotychczasowych cen jest bardzo duży. Ale musimy mieć świadomość, że przecież kiedyś ceny trzeba będzie jednak podnieść, bo nie sposób w nieskończoność dopłacać do wujków. Do niektórych — najpotrzebniejszych można i należy, lecz — wszystko z umiarem.

A tymczasem wydaje się, że mamy obecnie — w polityce cenowej — do czynienia z przegadaniem społecznym nad rozwiązaniami ekonomicznymi. Gdy bowiem przyjdzie „czas” na podniesienie cen, gdy producenci otrzymają w ich ustalaniu ponownie wolną rękę (oczywiście w ramach rzetelnych kalkulacji), skutki mogą być trudne do strawienia. Proszę bowiem wyobrazić sobie taką sytuację: ceny wstępują nieomal z dnia na dzień, i to w poważnym stopniu. I podnosi się oczywiście larum, że zmierzamy do pauperyzacji społeczeństwa, że większość rodzin pracowniczych pójdzie z torbami. Przesadzam? Być może, ale czy rzeczywiście jesteśmy dziś w stanie przewidzieć reakcje cenowe przedsiębiorstw, które odzyskają swoje „S” w ustalaniu cen?

CZY takiej sytuacji można za pobiec? Wydaje się, że w pewnym sensie tak. Przede wszystkim trzeba pozwolić szerzej działać reformie i nie modyfikować jej zasad w imię rozkładania parasola ochronnego. Nie ludźmy się — podwyżki to często rzecz nieuchronna, a uderzają tym mocniej, im są radykalniejsze. Sądzę, że dbanie o nie ustanną zgodność relacji pomiędzy cenami towarów a kosztami ich wytworzenia pozwoli na oszczędzanie się z drożyzną. Oczywiście nikt tego nie lubi, ale cenowemu szokowi można i trzeba zapobiegać.

„Zamrożenie” cen, jakie obecnie obserwujemy, ma jeszcze inny aspekt. Nie pozwalając mianowicie na właściwe kalkulacje cenowe w niektórych przedsiębiorstwach (choć w innych wymusza gospodarność) uczy, że prawa ekonomiczne można jednak omijać. A nie jest to prawda i na dłuższą metę tego rodzaju praktyki nie da się utrzymać. I tylko stosowanie się do owych praw może w perspektywie przynieść poprawę zaopatrzenia oraz ceny realnie dostosowane do kosztów własnych (oczywiście bez tych

wynikających z niegospodarności) producenta, a także do możliwości kupujących.

Stella SAWAJNER

Na Bałtyku na jhezpieczniej

MINIŁA trzecia rocznica od wprowadzenia na Bałtyku systemu „Harep” czyli obowiązku zgłaszania pozycji statków. Zgodnie z konwencją helsińską zawartą w roku 1974 i wytycznymi międzynarodowej organizacji żegludowej „IMCO” od 1 lipca 1981 obowiązkiem tym objęto wszystkie zbiornikowce powyżej 20 tys. ton brutto oraz gazowce i chemikallowce o wyporności od 1,6 tys. ton. Oznacza to, że statki te wchodząc na Bałtyk zgłaszać muszą kierunek rejsu, aktualną pozycję, port przeznaczenia oraz planowany czas wejścia do portu. Informacje te natychmiast przekazywane są drogą radiową do duńskiej stacji w Arhus, a w Polsce do Gdynia-Radio.

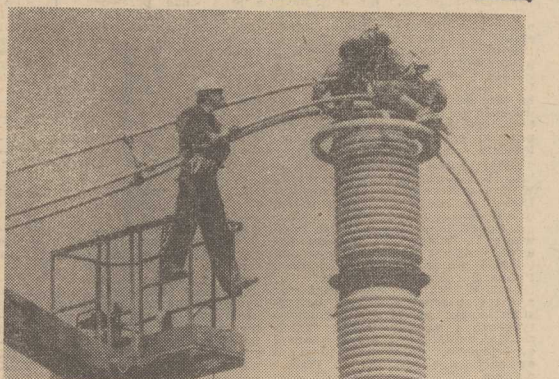
Wprowadzenie tego systemu znacznie zwiększyło bezpieczeństwo żeglugi na Bałtyku. Szczegółowe informacje o ruchach zbiornikowców pozwalają na odpowiednią koordynację całej żeglugi na tym akwenie, a w razie potrzeby na organizowanie szybkiej i skutecznej akcji ratowniczej.

W Zalipiu

W OKRESIE wakacyjnych wędrowek warto wstąpić do Zalipia — słynnej „malowanej wsi” położonej na Powiślu Dąbrowskim w woj. tarnobrzeskim. Spokój tutaj ma swoją przyczynę — nie zobaczy się nigdzie Indziej w kraju: malowane domy, zagrody, płoty, studnie, a nawet psie budy, jest tych malowanych domostw w samym Zalipiu blisko czterdzieści, a w sąsiednich 10 wsiach prawie drugie tyle. Warto więc zobaczyć żywą sztukę ludową, która trwa i jest rozwijana i doskonalsza przez ludowe artystki. Piękne są zallipskie malowane domy i wewnątrz, i wewnątrz. Można tutaj także kupić malowane w kwiatowe i zwierzęce motywy naczyńia, szklanki, makatki, obrusy, a także wycinanki, ludowe zabawki i hafty. Zallipskie artystki są bowiem wszechstronnie uzdolnione. W wolnych chwilach nie tylko malują, ale także haftują i wycinają.

Energia dla Polski

NA początku przyszłego roku powinna popłynąć energia elektryczna linią przesyłową 750 kV, budowaną z Chmielnickiej Elektrowni Atomowej na Ukrainie w Związku Radzieckim do systemów energetycznych krajów RWPG. W Widelce pod Rzeszowem urozozniona jest rozdzielnia — końcówce ogniw tej linii. Prace wykonują tu ekipy katowickiego „Elbudu”. Gotowe są już rozdzielnie 110 i 400 kV, obecnie większość prac koncentruje się w rozdzielni 750 kV. CAF — A. Łokaj

Roman DEBECKI

Sztuka wydawania pieniędzy czyli finanse rad narodowych

„RADY NARODOWE wykonują zadania samodzielnie, na podstawie niniejszej ustawy i innych ustaw, zgodnie z uchwalonymi przez siebie planami społeczno-gospodarczymi i przestrzennymi oraz budżetami terenowymi” — ten fragment ustawy o systemie rad narodowych i samorządu terytorialnego dobrze ilustruje nową sytuację rad, ich większą samodzielność i finansową niezależność. Szczególnie ten drugi czynnik jest ważny. Cóż bowiem z tego, że rady miałyby zapisane w ustawie, iż mają być samodzielne, gdyby nie miały do tego warunków — czytaj pieniądze.

PIENIĄDZE szczęścia nie dają (jak twierdzi przysłowie), ale samodzielność — owszem. W tym roku dochody własne rad wyniosą ok. 92 proc. ich budżetów. Artykuł 50 ustawy precyzuje, co składa się na owe dochody. Są to więc podatki od przedsiębiorstw państwowych, dla których organem założycielskim jest terenowy urząd administracji państwowej, podatki od spółdzielni, podatki od nieruchomości, obrotowe, wyrównawcze, gruntowe, opłaty skarbowe, podatki od spadków i darowizn. Rady mieć będą także jako stałe źródło finansowania wydatków udział w dochodach z budżetu central-

nego, obliczane od obrotów w handlu detalicznym i usługach na danym terenie.

Poza dochodami własnymi rady otrzymywać będą też środki z budżetu centralnego. Przyjęto przy tym zasadę, że większe dofinansowanie otrzymają województwa „słabsze”, na terenie których działa mniej zakładów przemysłowych i silną rzeczony wpływ na podatki i opłaty są mniejsze.

RADY przystąpiły już do „przymiarek” budżetowych na rok następny. Sytuację mają do bra, dysponują bowiem nadwyżką budżetową z 1983 roku w wysokości ok. 65 miliardów. Taka sytuacja wywołuje uczucia ambiwalentne. Z jednej strony cieszy, bo pieniędzy będzie więcej, z drugiej martwi, bo nadwyżka świadczy o kłopotach ze znalezieniem wykonawcy jakiejś inwestycji, zdobyciem potrzebnych materiałów, czy też po prostu o braku operatywności rady w zagospodarowaniu pieniędzy.

Obecnie rady mogą tworzyć nadwyżki budżetowe, zniknie więc zjawisko przyspieszonego, często niezbyt przemysłowego wydawania pieniędzy pod koniec roku — po to tylko, aby nie przepały.

NOWA ustawa, podnosząc znacznie udział dochodów własnych w budżetach rad, zmusza do szukania i rozszerzania źródeł dochodów. Może się to odbywać na wiele sposobów, choćby poprzez tworzenie na

danym terenie nowych przedsiębiorstw czy rozwijanie usług.

Samodzielność finansowa rad oznacza także dużą swobodę dysponowania środkami. Są tu jednak dwa warunki: budżet już na etapie planowania musi być zrównoważony, nie wolno planować większych wydatków niż przewidywane dochody. Drugi — to konieczność zapewnienia hierarchii potrzeb. Wiadomo, że możliwości finansowe są ograniczone. Średnia gmina ma do dyspozycji ok. 36 mln, miasto-gmina ok. 103 mln, większe miasto ok. 460 mln, województwo ok. 10,5 mld. Pierwszeństwo mają wydatki na ochronę zdrowia, opiekę społeczną, szkolnictwo oraz na gospodarkę komunalną i mieszkanio-wą. Na co jeszcze rada może wydać pieniądze? Sporych środków wymaga np. finansowanie melioracji i konserwacja urządzeń odwadniających, utrzymanie dróg publicznych.

PRZED radnymi niełatwe zadania. Muszą nauczyć się jak planować wydatki z własnej kieszki, pamiętając cały czas, że skończyły się czasy „dobrych wujków” w postaci budżetu centralnego, z którego czerpać można było bez większych problemów. Zadanie tym trudniejsze, że efekty decyzji na co wydać pieniądze obserwowane będą przez wyborców, którzy porównają jak realizowane są wcześniej prezentowane programy wyborcze.

